

«Согласовано»
Зам директора по УВР
ГБОУ «СОШ№3 г.Назрань»

Евлоева М.К.
« 4 » 09 2023г.

«Утверждаю»
Директор ГБОУ
«СОШ№3 г.Назрань»

Янарсанова М.Г.
« 5 » 09 2023г.

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
ПО ПРЕДМЕТУ
"Ингушская литература"
6 класс.**

Составитель: Албогачиева Л.А.
Учитель ингушского языка и литературы
ГБОУ «СОШ№3 г.Назрань»

6- ча классе г1алг1ай литературах йола балха программа

Кхетама каьхат

Г1алг1ай литература кхыдола предметаш санна базови дешара дисциплина я. Цун керттера декхар да дешархой эхь – эздел долаш, долчунна лоарх1ам болаш, мехка истори дикаг1а довзаш, кхетамца кхебар.

Г1алг1ай литература базови ларда т1а 1омадаро аьттув хулийт дешархошта вай кьаман литература дег1адара наькьаш довзийта, цо хьабена чоалхане никь теркалбайта, замано д1адеххача бесси цун декхараш а идейни чулоацам а хувцалуш хилар теркалде. Балха план в1ашаг1ьелла я исбахьален произведенеш урокашка а классал арахьа а дешархоша к1оаргга уйла а еш, чулоацам бешаш, цун тохкам беш, болх д1ахьоргболаш; цул совг1а, цо кхоачашду кхы а 1алаьмате боккхача лоарх1ама декхараш: дешара навькаш лакхьяр, дешархой дувзаденна кьамаьл шаьрдар.

Ер программа оттаяь я 5-11 классашта лаьрх1а йолча республикански программа ларда т1а. Автор Л.Б.Зязикова. Магас. 2012, «Г1алг1ай литература» хрестомати Л.Б.Зязикова 8 класс».Магас. 2011.К1ира 2 сахьата,шера 68 сахьата лаьрх1а я ер программа.

Программо белгалъяхай г1орбаьннача г1алг1ай йоазонхой лоарх1а мег1а йола говзама произведенеш, цар тема, керттера уйла, турпалхой васташ, пайда эцийт цар т1а лелабеш болча ц1енача, говзамеча меттах.

Школе 1омае еза произведенеш кьоастаеш, терко т1аяхийтай лакха исбахьален говзалца язъяь хилара, дешархошта нравственни кхетам луш, цар сакхетам лакхбеш, Даьхе а гонахьара алам а деза а уж 1омабеш хилара.

Программо хьакьоастадаьд литературни произведений чулоацам к1оаргаг1а дешархошта 1омабара, литературни теори дикаг1а йовзийтара эшаш дола декхараш наькьаши:

- Кхетамца, уйла а еш, исбахьален произведенеш ешар;
- Шаьра, кьоастадеш дешар.
- Тайп – тайпара чулоацам хьабувцар (Текста гарга, хоржаш, хаттарашта жоп луш, автора ц1ерах, дешархочун ший ц1ерах ишт. кх. д1.).
- Стихай, байтий тексташ дагахь 1омаяр.

- Исбахъален произхведеней тайпа, жанр белгалгъяр.
- Автора керттера уйла гучайоаккхаш йолча эпизодий анализ яр.
- Дешархой классе а классал арахъа а ешаш йола произведенеш шоай лоламе (самостоятельно) яшха, керттера маган а, уйла а гучаяккха лобабар.
- Ломаеча текстах, цун чулоацамах, цун лоархламах шоашта хетар ала дешархой лобабар.
- Йоазонхочун вахара а кхоллама а никъ тахка, цо айяь проблемаш белгалгъе, цар мах хоадабе дешархой лобабар.
- Дувзаденна къамаъл шаьрдар.
- Кертерча турпалхой оамалаш, царна юкъера юкъ – моттиг, конфликт белгалдар.
- Говзамеча наьна метта торонаш – эпитеташ, дустараш, метафораш, дийндар, кицаш, фразеологизмаш къоастаяр, произведене идейни чулоацам къоастабара, цар леладу глаулакх белгалдар.
- Рефераташ, докладаш; исбахъален произведеней чулоацам тохкаш кхоллама балхаш дар, дувзаденна къамаъл шаьрдар.
- Дешархой эхъ - эздел долаш, хлама довзара, тахкара глакхувш, гуманистически сакхетам болаш, ший граждански позиции йолаш, Даьхенцара безам лакха болаш, ший къам а, къаман истории а литература довзара глакхувш лобабар.
- Глаглай литературо дегладоглаш хьабена чолхане никъ, кхыча къамий литература юкъера цун моттиг йовзаш, дешара культура деглайоалаеш болх бар.
- Произведене чулоацамгеи куцагеи хьежжа йоккха эпически произведенеш тахка, цар исбахъален белгалонаш къоастае дешархой лобабар.
- Кхоллама, тохкама балхаш деш шоашта эшаш йола материал, информации журналаш гла, газеташ гла, тайп – тайпарча тексташ гла, Интернете лаха, нийсье дешархой лобабар.

6 классе дешархоша дагахъа а йоазонца а де дезача балхий тайпаш:

Чулоацама доккха дола дувцар доакъошта декъар, дувцара план оттаер, доакъошта цлераш тахкар.

Дийшачох къоаламашца е басарашца сурт дилла хар.

Произведенеш маган кхетадеш ешар. Хаттарашта жоп дала хар.

1	Халкъа багахбувцам .	Керда тема хъехар а Томадаър кердадакхар а а урок	1				Багахбувцам халкъа ганз хилар белгалд., цун вахарцара бувзам тахкар	Тайп-тайпара багахбувцам а хетадаь книжкаш	Багахбувца м	Оаг1.4-5
2	Фаьлгаш. «Фаьра хъазилги .Миха седкъеи , Лехь».	Керда тема хъехара урок	1				Фаьлгах дешархошта к1оаргаг1а кхетам балар, шаьра дешара навькаш шаьрьяр	Тайп-тайпара багахбувцам а хетадаь книжкаш	Фаьра хъазилг Миха Седкъа Лехьа	Оаг1.5-6
3	Мифаши легендаши	Керда тема хъехара урок	1				Легедаш яхача багахб.жанрах кхетам балар	Легендаши мифаши сборник		Оаг1.6-7
4	Шира дувцараш. «Астаг1а Темар».Дувцара чулоацам.	Керда тема хъехара урок	1				Дувцар дешар цун чулоацам тахкар	Сборник «Г1алг1ай Багахбувца м»		Оаг1.7-13
5	Шира дувцара т1а бокъонца Хиннача х1амай белгалонаш хъахьокхари хила йиш йоацар Гойтари. Кертерча турпалхочун сурт-сибат.	Дийшачун кортабара урок	1				Кертерча турпалхой сурт-сибат дашхар			Оаг1.7-13
6	Шира дувцар «Наьсар». Наьсар- эггара хьалха Г1алг1ай шахьар йилла саг.	Керда тема хъехара урок	1				Г1алг1ай турпалах, эггара хьалхаг1аНаьсар йиллача сагах лаьца хилар.	Берий сурташ		Оаг1.13-16
7	Наьсари Ачами , цар сурт-сибаташ , кертера оамалаш.	Томадаьчунца керда тема ювзара урок	1				Сага сий лакха лоарх1аш хилар, г1алг1аша сий массаза лорадеш хилар дешархошта	Берий сурташ		Оаг1.13-17

							гойтар			
8	«Вайна аьла везац», шира дувцар.		1				ГлалгIаша массаза а корта- мукъале, сий , къонахчал ,эздел чIоагIа лоархIаш хилар	ГлалгIай багахбувцам		ОагI.17-18
9	Кицаш-халкъа хъаькъала ганз.	Керда тема хъехара урок	1				Кицашка халкъа говзал, хъаькъал ,цун психологи гуш хилар дешархошта гучадаккхар	Тап-тайпара кицаш дола сборник	Кица жанрах кхетам балар	ОагI.18-19
10	Дешарах а хъаькъалах а Дола кицаш.	Iомадаьчунц а керда тема ювзара урок	1				Кицай маIан а мотт а тахка бераш Iомадар	Тап-тайпара кицаш дола сборник		Кицаш дIаяздар
11	Классал арахъа дешара урок	Шоаш дийшачун кортабара урок	1				Дешархоша шоаш цIагIа бийшача фаьлгий чулоацам мишта Кхетабаьб тахкар ;шаьра ,нийса дешара навыкаш лакхъяр	Тап-тайпара Багахбувца ма сборникаш		ОагI.19-22
12	Бовза ,беза хъай мохк. Коазой Н. «IамагI-ерд»	Керда тема хъехара урок	1				IамагI-Ерд- гIалгIай къаьнара элгац хилар,цох исторически памятник лархIар гойтар	Сурташ, презентаци	Элгац, Селинг, Ерд	ОагI.23-24

13	Гарпенакъбан Хь. Дувцар «Зиза»	Керда тема хъехара урок	1			Йоазонхочо хоза, дега чу дувшача дешашца 1алама сурт диллар гойтар	Портрет	Пейзаж	Оаг1.24-25
14	Къаман сийле лораяьраш. Чахкнакъбан К.Стихотворени «Сийле хийла».	Керда тема хъехара урок	1			Дешархошта поэта никъ бовзийтар	Портрет, Стихай сборник	Стихотворе не боарам	Оаг1.27-28
15	Г1алг1ай къаман эздий во1 Лаьннакъбан М. Очерк «Горчханов 1ийсай 1аьла»	Керда тема хъехара урок	1			Горчханов 1ийса къаман ц1ихеза саг хилар	Портрет	Очерк	Оаг1.28-30
16	Малсагнакъбан Або.Очерк»Ц1ихеза 1илманхо, йоазонхо».	Керда тема хъехара урок	1			Вай къаман йоазон а литература а лард елллар хилар	Портрет		Оаг1.30-31
17	Г1алг1ай йоазонхой произведенеш. Озанаъкъбан Салман.Стихотворени «Аьсет –халкъа йо1».	Керда тема хъехара урок	1			Г1орваьннача г1алг1ай поэта, 1илманхочун, Таржамхочун ц1и дешархошта йовзийтар	Портрет, сборникаш		Оаг1.33-34
18	Стихотворени «Эздели г1ожали».Стихотворене кертера уйла.	Керда тема хъехар а 1омадаьр кердааккхар а а урок	1			Стихотворене чулоацам башхар. Шаьра Къоастадеш дешара навьикаш лакхьяр	Тайп- тайпара сборникаш	Стихотворе не боарам	Оаг1.34-35
19	Классал арахья дешара урок Озанаъкъбан С. Стихотворени «Декъа зздел».		1			Дешархой шоаш ц1аг1а дийшачун кортабар			

20	Мугагалнакъан Хь. Клоанолг «Барт эглар»	Керда тема хьехара урок	1				Дешархошта клоанолгах кхетам балар; йоазонхочо беш бола хьехам белгалбаккхар	Портрет, сборникаш	Клоанолг Хлама дийндар(олицетворени),аллегори	Оаг1.38-40
21	Литературни теорех кхетам балар. Клоанолг.	Керда тема хьехара урок	1				Дешархошта клоанолгах кхетам балар; йоазонхочо беш бола хьехам белгалбаккхар	Портрет, сборникаш		Оаг1.41-42
22	Мугагалнакъан Хь. Стихотворени «Даьхе». Даьхе автора боча хилар.	Керда тема хьехара урок	1				Дешархой шаьра дешара Навыкаш кхеер	Стихай сборникаш	Рифма, строфа	Оаг1.39-40
23	Янднакъан Ж.Стихотворени « Лаятта шера хилча...» Стихотворене кертера уйла.	Керда тема хьехара урок	1				Дешархошта поэта лоацца вахара никьи кхоллами бовзийтар	Портрет	Стихотворени кхоллар говзал	Оаг1.44-45
24	Янднакъан Ж. Стихотворени «Фийг».Лоаццача стихотворене лоархам боккха хилар.	Керда тема хьалха Ломадаьчунца ювзар	1				Хоза ,шаьра , кьоазадеш дешара навыкаш шаьрьяр	Стихай сборникаш	Дистараш, эпитет	Оаг1.45
25	Чахкнакъан С.Стихотворени «Магас».	Керда тема хьехара урок	1				Хоза ,шаьра , кьоазадеш дешара навыкаш шаьрьяр	Портрет , стихай сборникаш		Оаг1.46-46
26	Дахкилгнакъан И. Дувцар «Фоти», шира дувцар.	Керда тема хьехара урок	1				Дувцара чулоацам – ширача хана глалглай вахар кхераме ,унзара хилар мишта гойт	Портрет, презентаци	Дувцар Тема Идея	Оаг1.48-71

27	«Фоти» яхача дувцара кертера турпалхо – Фоти. Цун майрал , денал .	Керда тема хьалха 1омадаьчунца ювзар	1			Дувцара говзаме Белгалонаш тахкар	Берий сурташ		Оаг1.48-70
28-29	ДКЪ/Ш Дувцара цъхан оаг1он т1аг1ола.	Дувзаденна камаьл шаьрдара урок	1			Дешархой дувзаденна къамаьл шаьрдара урок	«Фоти» яха дувцар		
30	Маг1албик _ тема сийлен г1ала.Маг1албик лораеш баь т1ом.	Керда тема хьалха 1омадаьчунца ювзар	1			Маг1албик – тема сийлен г1ала хилар белгала деш дешархошца беседа яр	Сурташ, презентаци		Оаг1.72-73
31	Пхьилекьонгий М.-С. Дувцар «Этии Вутии». Сийлахь-боккха Даьймехка т1ом хьалехьа наьха маьрша вахар.	Керда тема хьехара урок	1			Йозонхочун кхолламах берашта ховр керд., т1ом т1абеча ,шевар Даьхе лораяра шоай синош 1одакка кийча хилар гойтар;	Портрет, сурташ	Дувцар, повесть	3-4 корта бешар
32	Дувцар «Этии Вутии».Берий вахар хувцадалар.	Керда тема хьалха 1омадаьчунца ювзар	1			Дувцара чулоацам бешар, башхар, шаьра дешара навькаш лакхьяр;Даьхенца ара безам кхебар	Портрет, сурташ ,		7-8 корта бешар
33	Дувцар « Этии Вутии». Г1алг1ай къамо гойта денал.	Керда тема хьалха 1омадаьчунца ювзар	1			Дувцара чулоацам д1ахо бешар ; цун юкьярама1ан дар; Даьхенцара безам кхебер.	Презентаци	Турпалхой сурт-сибат	Оаг1.74-114

34	Дувцар «Этии Вутии». Кортабара урок.	Керда тема хьалха 1омадаьчунца ювза	1				Дувцара чулоацам д1ахо бешар ; цун юкъярама1андар; Даьхенцара безам кхебер; дувзаденна къамаьл шаьрдар			Сочинени язые
35	Хамхой Ваха . Стихотворени «Г1алг1ай».	Керда тема хьехара урок	1				Стихотворене тема , кертера уйла белгалдахар; г1алг1ай эздел, денал, камаьршал , нахах тешаш хилар дешархошца гучадаккхар	Портрет	Стихотворене поэтически белгалонаш яшхар	Оаг1.115
36-37	Классал арахьа дешара урок Горчханакъан Б.Дувцар «Шолжа атаг1а»	Классал арахьа дешара урок	2					Портрет		Оаг1.202-206
38	Осминакъан Хь. Стихотворени «Б1аьстан 1уйре».	Керда тема хьехара урок	1				Стихотворене чулоацам башхар; шаьра къоадаеш дешара навькаш шаьрьяр	Стихай сборникаш	Стихотворене поэтически белгалонаш тахкар; дустар ,эпитет, пейзаж	Оаг1.116-117

39	Литературни теорех кхетам балар.Пейзаж.	Керда тема хьалха 1омадаьчунца ювза	1			Литературни теорех кхетам балар			Оаг1.117-118
40-41	Осминаькъан Хь.Дувцар «Саго юта лар»	Керда тема хьалха 1омадаьчунца ювза	2			Дувцара чулоацам башхар ; дешархой в1аши эшачунга а хьожаш , юкъмоттигаш а лелаш баха безарах д1акхетабар; нравственни кхетам балар.	Портрет,документаш	Олицетворени	Оаг1.118-123
42	Дувцар «Попа хи».	Керда тема хьалха 1омадаьчунца ювзар	1			Дувцара чулоацам башхар ; дешархой в1аши эшачунга а хьожаш , юкъмоттигаш а лелаш баха безарах д1акхетабар; нравственни кхетам балар	Портрет		Оаг1.124-127
43	Осминаькъан Хь. Стихотворени «Ахархочун кулгаш»,	Керда тема хьалха 1омадаьчунца ювзар	1			Стихотворене чулоацам башхар;дешархой шаьра ,къоастадеш дешара навькаш лакхьяр;къахьег ама , къахьегача	Стихай сборникаш	Дустар, эпитет	Оаг1.127-128

							наьха сий де бераш 1омадар			
44	Ведажнаькъан Ахь. Дувцар «Белхий».	Керда тема хьехара урок	1				Йоазонхочун вахари кхоллами лоацца бовзийтар; дувцара чулоацам тахкар ,цун кертера уйла белгальяккхар	Портрет, йоазонхочу н сборникаш		Оаг1.129-145
45	Мишта гойт вай къаман хоза г1улакхаш автора «Белхий» яхача дувцара т1а.	Керда тема хьалха 1омадаьчунц а ювзар	1				Къаман хоза 1аьдалаши г1улакхаш гойтар	Портрет	Дувцар Тема Идея	Оаг1.129-145
46-47	«Белхий» яхача дувцара т1а турпалхой оамалаш гойтар.	Дувзаденна къамаьл шаьрдара урок	2				Дувзаденна къамаьл шаьрдара урок			«Галг1ай къаман хоза г1улакхаш» сочинени язье
48	Сочинени «Галг1ай къаман хоза г1улакхаш»	Дувзаденна къамаьл шаьрдара урок	1				Дувзаденна къамаьл шаьрдара урок			
49	Заьзгнаькъан Б. Дувцар «Г1ожа дегаш».	Керда тема хьехара урок	1				Йоазонхочун вахари кхоллами Лоацца бовзийтар ,дувцара чулоацам тахкар ,бераш боккхаг1чар сийде ,дай- ноаной ларх1а 1омабар	Портрет	Дувцар Тема Идея	Оаг1.146-153

50	Рузкъан тӀехъабаннача наьха Дегаш гӀождалар .	Керда тема хьалха Гомдаьчунца ювзар	1				Шоай даьйи ноанойи сийде Дезилга ,ужлархӀа безилга дешархой дӀакхетабар		Турпалхой сурт-сибат вӀашдухьал отгаде	Оаг1.146-153
51	Дувцара турпалхой сурт-сибаташи цар оамалашаи.	Керда тема хьалха Гомдаьчунца ювзар	1				Шоай даьйи ноанойи сийде Дезилга ,ужлархӀа безилга дешархой дӀакхетабар			«МалагӀа пайда ийцар аз» дагахьа жоп далар
52	Горчханакъан Б. Стихотворени « АьрзегӀа».	Керда тема хьехара урок	1				Стихотворене чулоацам башхар; дешархой шаьра ,къоастаеш дешара навькаш лакхьяр .	Портрет	Эпитет	Оаг1.154
53	Пхьилекъонгий Амир.Стихотворени «Самохк».	Керда тема хьехара урок	1				Стихотворене чулоацам башхар; дешархой шаьра ,къоастаеш дешара навькаш лакхьяр .	Портрет Стихай сборникаш	Дистар Эпитет	Оаг1.155
54	Шеденакъан Султан.Дувцар «Тачанка йодаяр».	Керда тема хьехара урок	1				Дувцара тӀа ювцаш йола хазамӀа хьоахӀар ;	Портрет		Оаг1.156-165
55	Дувцар «Тачанка йодаяр».Къонача турпалхочун сурт-сибат.	Керда тема дийчачунца ювзар	1				Йоазонхочун вахари кхоллами Лоацца бовзийтар ,дувцара чулоацам тахкар	Портрет		Оаг1.165-170

56	Галгалай къаман майрали денали гойтар граждански тлоема шерашка.	Керда тема дийчачунца ювзар	1							Оаг1.170-177
57	Классал арахъа дешара урок		1							
58	Галай Хъасан .Дувцар «Дорхъенна ча».	Керда тема хъехара урок	1				Йоазонхочун вахари кхоллами лоацца бовзийтар ,дувцара чулоацам тахкар	Портрет		Оаг1.177-180
59	«Дорхъенна ча» яхача дувцара композици.	Керда тема хъехара урок	1				Дувцара чулоацам тахкар		Композици Сюжет	Оаг1.180-192
60	Мишта гойт автора Галамасурташ «Дорхъенна ча» яхача дувцара тла.	Керда тема дийчачунца ювзар	1				Йоазонхочун вахари кхоллами лоацца бовзийтар .дувцара чулоацам тахкар		Пейзаж	Хаттарашта жоп далар
61-62	Крылов Иван. « Маймали бIаргсиноши» , «Бекарги боргIали».	Керда тема хъехара урок	1				Йоазонхочун вахари кхоллами лоацца бовзийтар .кIоанолгий чулоацам тахкар	Портрет	Аллегиори Олицетворени	Оаг1.193-194
63	Гаьгенаькъан Гирихан. Стихотворени «ХъедIавекъа».	Керда тема хъехара урок	1				Йоазонхочун вахари кхоллами лоацца бовзийтар ,стихотворенечу лоацам тахкар	Портрет		Оаг1.195-196

